

Brottsoffer

BROTTSOFFER
JOURN
116 006

TIDNINGEN BROTTSOFFER | BROTTSOFFERJOURN SVERIGE
NR 1/2024 | ÅRGÅNG 29

»Tiden är det största giftet för minnet«

Rättspsykologen Julia Korkman om hur vårt minne fungerar.

Trygga vittnen är ett måste för rättssäkerheten

Brottsofferjouren Sveriges Frida Wheldon om vikten av stöd i domstol.

Domstolsbaserat stöd ska stärkas genom EU-projekt

BOJ i europeiskt samarbete för brottsoffers och vittnens rättigheter.

Tema
**Stöd i
domstol**

TIDNINGEN BROTTSOFFER

Utges av Brottsofferjouren Sverige
Telefon: 08-644 88 00
Hammarby Fabriksväg 25
120 30 Stockholm
www.brottsofferjouren.se
boj.se/tidning
tidningenbrottsoffer@boj.se

Brottsofferjouren Sverige är en ideell organisation som arbetar för bättre villkor för brottsoffer, vittnen och anhöriga. Brottsofferjouren Sverige har cirka 60 medlemsföreningar, lokala brottsofferjourer, över landet. Där kan den som utsatts för brott få kostnadsfri och konfidentiell hjälp. Brottsofferjouren erbjuder också stöd vid de flesta tingsrätter och hovrätter i Sverige.

ANSVARIG UTGIVARE

Sven-Erik Alhem
073-973 86 00, sven-erik.alhem@boj.se

REDAKTÖR

Amanda Säfström
08-550 486 07, amanda.safstrom@boj.se

GRAFISK FORM

Karin Rosenberg, karin@karinform.se

OMSLAGSFOTO

Therese Wiberg

ANNONSER

Ricard Sjöberg
070-726 41 64, ricard.sjoberg@fbmedia.se

PRENUMERATIONSÄRENDE

info@brottsofferjouren.se

TRYCK

Tidningen Brottsoffer ges ut med stöd av Förbundsmedia i Östersund AB. Tidningen är tryckt på miljövänligt papper (Amber Graphic) av ByWind. ISSN: 1400-075x och upplaga 11 000 ex.

Producerad med

100% ursprungsmärkt
förnybar el

Information om dina personuppgifter i vårt prenumerantregister

Tidningen Brottsoffer utkommer med fyra nummer per år. Du som är medlem i en lokal brottsofferjour får tidningen som en medlemsförmån. Det innebär att ditt namn och adress lagras i ett centralt prenumerantregister administrerat av Brottsofferjouren Sverige. Om du säger upp ditt medlemskap raderas dina uppgifter. Detaljerad information om Brottsofferjourens behandling av personuppgifter för både stödsökande, medlemmar och prenumeranter finns på Brottsofferjouren Sveriges webbplats: www.brottsofferjouren.se/dina-personuppgifter/

Innehåll

9.

Tema: Stöd i domstol

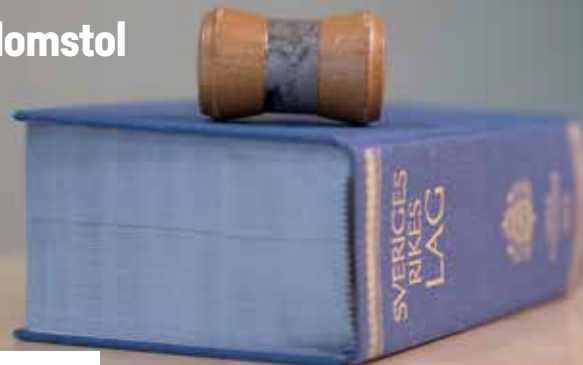

FOTO THERESE WIBERG

”För att fler målsäganden, vittnen och anhöriga ska få tillgång till stöd i samband med rättegång finns det flera områden där Sverige behöver bli bättre.”

Frída Wheldon, verksamhetsutvecklare Rättsväsende, BOJ.

12.

FOTO BROTTSOFFERJOURNEN SVERIGE

14.

2 Ordförande har ordet

3 Brottsofferjouren

5 Aktuellt

7 Fråga experterna

9 Tema: Stöd i domstol

Sid 10: ”Tiden är det största giftet för minnet”

Sid 12: Trygga vittnen är ett måste för rätts-säkerheten **Sid 14:** Domstolsbaserat stöd ska stärkas genom EU-projekt

17 Jourerna berättar

23 Kontakta din närmaste jour

Vill du skänka ett bidrag till Brottsofferjouren?

Vi är mycket tacksamma om du som läser tidningen vill bidra ekonomiskt till vår verksamhet. Vi tar tacksamt emot ditt bidrag på vårt 90-konto med **PG: 90 03 44-3, BG: 900-3443** eller **Swish-nummer: 123 900 34 43.**

Från vittnesstöd till stöd i domstol

Mycket är föränderligt. Det gäller också ord och begrepp. Allteftersom en företeelse utvecklas och blir något mer eller annat än vad det från början var avsett som kan ett nytt begrepp kännas naturligt. Vittnesstöd som begrepp har numera inom Brottsofferjouren (BOJ) ersatts av stöd i domstol. Grunden för bytet av terminologi är följande.

Text: Sven-Erik Alhem

Den viktiga utvecklingen till vittnesstöd har sitt ursprung i att en numera framliden tidigare polis och entusiast inom BOJ, Birger Gustinger, redan 1995 tog ett framgångsrikt initiativ. Detta har under åren vidareutvecklats till en mer mångomfattande funktion under begreppet vittnesstöd. Själva ordet ”vittnesstöd” har emellertid blivit alltmer inadekvat. Det är nämligen inte så att BOJ enbart ger stöd till gruppen brottsoffer (”brottsofferstöd”) eller att vi enbart ger stöd till gruppen vittnen (”vittnesstöd”) i domstol i samband med rättegång. BOJ möter brottsoffer, vittnen och anhöriga tidigt under förundersökningen – och vi möter brottsoffer, vittnen och anhöriga på plats i domstol i samband med rättegång. Av denna anledning är de gamla uttrycken ”brottsofferstöd” och ”vittnesstöd” för att beskriva de här två delarna av verksamheten inte rättvisande.

Under de senaste åren har vi gradvis skiftat till att beskriva BOJ:s verksamhet på ett sätt som inkluderar alla målgrupper i olika delar av förfarandet eller processen. Det är stödet i sig som är viktigt. Det gäller från ett brottsofferperspektiv för alla som under någon del – eller alla delar – av det straffrättsliga förfarandet från förundersökningen till processen

eller – för den delen därefter – har behov av ett medmänskligt stöd. BOJ finns till för alla brottsoffer, vittnen och deras anhöriga under alla faser. En uppdelning känns därmed bara konstlad.

Förändringar leder som bekant ibland till motstånd. Det var bättre förr, tycker en del. Så var det också på vår eldsjäl Birger Gustingers tid. När Birgers initiativ till ledsagning och stöd efter hand ledde fram till att sådant ideellt stöd började finnas i allt fler domstolar i landet, kunde jag i min tidigare yrkeskarriär själv få frågan från någon undrande domare vad det var för några udda ”figurer” som kommit in i domstolens lokaler. Men den tiden är sedan länge förbi.

Stöd i olika former behövs verkligen. Och det tycker för det mesta varje modern domare också. ■

Sven-Erik Alhem är förbundsordförande för Brottsofferjouren Sverige och ansvarig utgivare för Tidningen Brottsoffer. Han har tidigare varit överåklagare och är nu samhällsdebattör samt utnyttjas flitigt som expertkommentator i media.

FOTO BROTTSOFFERJOUREN SVERIGE

Brottsofferjouren

Under 2023 gav Brottsofferjouren (BOJ) stöd till nästan 7 000 fler brottsoffer, vittnen och anhöriga än föregående år.

Kraftig ökning av stödsökande till BOJ – rekordmånga utsatta för bedrägerier

Under 2023 gav BOJ stöd till 61 496 brottsoffer, vittnen och anhöriga från Sveriges alla kommuner. Det är nästan 7 000 fler än föregående år.

De vanligaste brotten under året gällde misshandel (22 procent), olaga hot (10 procent), bedrägeri (10 procent), ofredande (7,5 procent) och stöld (5,6 procent).

Polisens förmedling av stödsökande till BOJ ökade med 31,5 procent jämfört med föregående år. Det var den största ökningen på 10 år och ett resultat av det nationella projektet Operation: Har du ställt

frågan, där BOJ satsat särskilt på information till anmälningsupptagande poliser.

– Samtidigt som vi ser en ökning av stödsökande är det särskilt glädjande att vår samverkan med polisen har resulterat i att fler har kommit i kontakt med Brottsofferjouren och därigenom att få vårt stöd, säger Sven-Erik Alhem, förbundsordförande för Brottsofferjouren Sverige.

Under 2023 ökade mängden stödsökande som varit utsatta för bedrägerier med över 55 procent. Detta är en dramatisk ökning och

ett resultat av att andelen anmälda bedrägeribrott ökat samt att fler drabbade förmedlats till BOJ.

Inom gruppen som varit med om bedrägerier är utsattheten särskilt stor i åldersgruppen 65+. Många av Brottsofferjourens stödsökande har förlorat stora summor pengar, ibland hela sin livsbesparing och mår mycket dåligt.

– Att ge stöd till brottsoffer, vittnen och anhöriga är viktigt för individen men också för att stärka rätts-säkerheten, säger Fredrik Mellqvist, generalsekreterare för Brottsofferjouren Sverige. ■

Brottsofferjouren

FOTO: THERES EMBERG

” Att människor återfår sin trygghet efter att ha utsatts för brott är i grunden en demokrati-fråga. Känner medborgarna sig otrygga och tappar förtroendet för samhällets funktioner så gynnar det antidemokratiska krafter. Brottsofferstödet är därför viktigt, inte bara ur den enskildes perspektiv, utan även ur ett samhällsperspektiv.

Björn Lagerbäck, tidigare ordförande för Brottsofferjouren Sverige och initiativtagare till IBD.

Internationella Brottsofferdagen den 22 februari uppmärksammas av Brottsofferjouren Sverige med en digital konferens.

Internationella Brottsofferdagen uppmärksammas med digital konferens: I rättvisans tjänst

Internationella Brottsofferdagen (IBD) infaller den 22 februari varje år och uppmärksammas av många organisationer, myndigheter och privatpersoner.

Initiativet till Internationella Brottsofferdagen togs 1989 av Björn Lagerbäck, dåvarande ordförande för Brottsofferjourernas riksförbund (idag Brottsofferjouren Sverige). Datumet den 22 februari valdes för att det skulle vara mörkt vid ljusmanifestationen som hölls för att uppmärksamma de brottsutsattas situation. Idén spreds sedan vidare

till andra länder där dagen nu också uppmärksammas.

För att uppmärksamma Internationella Brottsofferdagen arrangerar Brottsofferjouren Sverige en digital konferens. Temat för 2024 är Stöd i domstol och fokus kommer att ligga på rättsprocessen, målsäganden och vittnens roll samt värdet av stöd i samband med rättegång. Den digitala konferensen hålls den 22 februari klockan 9.00–12.00 och anmälan görs senast den 20 februari. ■

Läs mer och anmäl dig på brottsofferjouren.se

Brottsoffer i utsatta områden i fokus på konferens

Sedan 2002 har Brottsoffermyndigheten i samarbete med ett antal ideella organisationer, bland annat Brottsofferjouren Sverige, uppmärksammat Internationella Brottsofferdagen med en konferens i på plats Stockholm.

Årets konferens har tema brottsutsatthet i områden med socioekonomiska utmaningar och bjuder på flera föreläsningar inom området. Dessutom erbjuds ett antal olika parallella seminarier för att fördjupa kunskaperna om brottsoffers situation och rättigheter. För mer information se brottsoffermyndigheten.se

Dödsfallsutredningar visar brister i samhällets skyddsnät

Socialstyrelsen har utrett 60 ärenden där barn och vuxna utsatts för exempelvis mord, dråp eller försök till mord. De flesta av brottsoffren och gärningspersonerna hade haft många kontakter med olika samhällsaktörer, som exempelvis hälso- och sjukvård, socialtjänst och polis, året före brottet.

– I många fall var kontakterna omfattande och ofta var flera samhällsaktörer inblandade parallellt. Trots det fick barn och vuxna inte det stöd de behövde. Det måste vi ändra på, säger Moa Mannheimer utredare på Socialstyrelsen, i ett pressmeddelande.

I Socialstyrelsens utredningar identifieras allvarliga brister i samhällets skydd och stöd. Till exempel att socialtjänsten inte utreder ett barns situation tillräckligt nog, trots allvarlig oro för exempelvis försummelse, missbruk eller en konfliktfylld separation mellan föräldrarna.

– Samhällsaktörerna måste skapa sig en helhetsbild av barnets utsatta situation. Vi ser återkommande att man underskattar problemen hos exempelvis en tonåring som missbrukar eller hur en förälders psykiska ohälsa påverkar barnet, säger Moa Mannheimer.

I mötet med vuxna som utsatts för våld, främst kvinnor, upptäckts inte våldet. Hälso- och sjukvården och socialtjänsten frågar inte om våld, trots att man känner till riskfaktorer hos brottsoffret eller gärningspersonen. I de fall då man känner till att

PHOTO: HERSE WIERIG

I Socialstyrelsens utredningar av vissa skador och dödsfall 2022-2023 identifieras allvarliga brister i samhällets skydd och stöd. Till exempel att socialtjänsten inte utreder ett barns situation tillräckligt nog, trots allvarlig oro för exempelvis försummelse, missbruk eller en konfliktfylld separation mellan föräldrarna.

en person är våldsutsatt agerar man inte heller tillräckligt för att våldet ska upphöra.

– Att så många brister kvarstår år efter år är oroande. Bristerna handlar om grundläggande arbetsuppgifter där det är tydligt vad som behöver göras, säger Moa Mannheimer.

Majoriteten av de vuxna brottsoffren är kvinnor som dödas av en manlig partner. Gärningspersonerna hade i hög grad en belastad situation med till exempel psykisk ohälsa och missbruk. Brottet begicks ofta i samband med en separation.

I utredningarna framgår att riskbedömningar och säkerhets-

planeringar sällan gjordes och att våldsutsatta erbjöds få skydd- och stödinsatser. Det psykiska våldet tycks inte heller ha tagits på samma allvar som det fysiska våldet.

– Psykiskt våld är i sig mycket allvarligt och kan få liknande konsekvenser som fysiskt våld. Dessutom föregås dödligt våld i vissa fall enbart av psykiskt våld. Därför är det viktigt att alla vet vad de ska vara uppmärksamma på och agerar, säger Moa Mannheimer. ■

Socialstyrelsens utredningar av vissa skador och dödsfall 2022-2023 finns att läsa och ladda ned på [socialstyrelsen.se](https://www.socialstyrelsen.se)

Aktuellt

1,5 miljoner

brott (drygt), anmäldes under 2023. Det visar preliminär statistik från Brottsförebyggande rådet (Brå). Jämfört med 2022 är det en ökning med fyra procent fler brott. Bedrägeribrotten var den brottskategori som ökade mest, medan stöld- och tillgrepsbrotten minskade.

Rekordmånga samtal till Kvinnofridslinjen

Den nationella stödtelefonen Kvinnofridslinjen 020-50 50 50 har under 2023 i snitt besvarat 135 samtal per dygn. Det är fler samtal än någonsin tidigare.

Kvinnofridslinjen drivs av Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet och Akademiska sjukhuset på uppdrag av regeringen. Under 2023 besvarades sammanlagt 49 354 samtal. Det är en ökning med tio procent jämfört med 2022. Kvinnofridslinjen hade tidigare en topp under pandemiåret 2020 med 128 besvarade samtal per dygn.

– Kunskapen om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer har ökat i samhället. Inte minst under pandemin uppmärksammades det som ett samhällsproblem. Vi hoppas och tror att det även har lett till att fler våldsutsatta söker hjälp, säger Johanna Belachew, verksamhetschef på Nationellt centrum för kvinnofrid, i ett pressmeddelande. ■

FOTO: THERESIA WILBERG

I Volontärbyråns undersökning av ideellt engagemang i Sverige uppger drygt 6 av 10 tillfrågade att de kan tänka sig att engagera sig ideellt på något sätt.

Ideellt engagemang fortsatt högt men minskar bland unga

Runt 4 av 10 svenskar anger att de har engagerat sig i en ideell förening eller liknande under de senaste tolv månaderna. Det visar en sifo-undersökning som gjordes på uppdrag av Volontärbyrån i november 2023. Däremot har unga vuxna engagerat sig i något mindre utsträckning i ideella organisationer under det gångna året.

De som varit engagerade har ideella uppdrag som till exempel volontär i en social verksamhet, idrottsledare eller styrelseledamot. Det finns också potential för mer engagemang i alla åldersgrupper. Drygt 6 av 10 svenskar uppger att de kan tänka sig att engagera sig ideellt på något sätt.

Under det senaste året har ungefär var fjärde ung vuxen (mellan 18 och 29 år) engagerat sig i en ideell organisation. Det är en minskning jämfört med tidigare år, då ungefär

var tredje ung vuxen svarade att hen engagerat sig. Undersökningen visade också att nästan 6 av 10 av dem mellan 18 och 29 år inte vet eller är osäkra på hur de kan komma i kontakt med en etablerad ideell organisation eller förening.

– Många unga vuxna är väldigt samhällsengagerade och har starka ideal. Vi ser att många vill engagera sig, men de vet ofta inte hur de ska göra. Om tendensen är att engagemanget i det traditionella föreningslivet skulle minska så är det allvarligt. Ideellt engagemang stärker demokratin och är en viktig väg in i gemenskap och sammanhang, inte minst för unga, säger Anna Snell, verksamhetsledare på Volontärbyrån, i ett pressmeddelande. ■

Läs mer i rapporten "Svenskarnas engagemang 2023" på [volontarbyran.org](https://www.volontarbyran.org)

Fråga experterna

Har du frågor till expertpanelen? Skicka dem till fragaexperten@boj.se. Experterna har enbart möjlighet att besvara de frågor som publiceras i tidningen. Vi tar oss friheten att korta ned de frågor vi får.

Måste båda vårdnadshavarna skriva under?

Fråga: Jag vill ansöka om brottskadeersättning till min son som är 11 år, men hans pappa vill inte gå med på det. Måste båda vårdnadshavarna skriva under ansökan eller finns det möjlighet att göra undantag?

Svar: Huvudregeln är att när det finns två vårdnadshavare så ska båda skriva under ansökan om brottskadeersättning.

Det finns emellertid undantag från den regeln. Har den ena vårdnadshavaren begått brottet mot barnet eller det brott som barnet bevittnat behöver bara den andra skriva under. Vidare kan det räcka med den ena vårdnadshavarens underskrift om det finns särskilda skäl för det. Det ska i det enskilda fallet finnas en godtagbar förklaring till att endast en vårdnadshavare ansöker och som grundas på att den andre vårdnadshavaren inte vill eller kan medverka. Det kan till exempel vara att det finns en konflikt eller ett annat motstående intresse, antingen mellan vårdnadshavarna eller mellan den ena av dem och barnet.

Jag tycker därför att du ska

göra en ansökan för din son så får vi pröva om något av undantagen kan tillämpas i ert fall.

MAGNUS ÖHRN CHEF BROTTSSKADEENHETEN

Hur kan jag hjälpa min 15-åriga dotter?

Fråga: Jag är så orolig för min dotter. Hon råkar hela tiden i bråk med vuxna. I skolan blir hon ofta arg och hon verkar inte klara av när någon säger åt henne. Hemma ska vi inte tala om. Det går knappt att prata med henne längre och vi har gett upp att få henne att hjälpa till. För några veckor sedan fick jag veta av en av hennes kompisars mammor att det är några andra elever i skolan som är på henne ofta och mobbar henne. Kompisen hade berättat för sin mamma och varit orolig, men min dotter har inte sagt något. Jag har försökt prata med henne om detta, men hon vägrar att berätta vad som händer. Vad kan jag göra för att hjälpa henne? Hon är 15 år och går i högstadiet.

Svar: Oron är förståelig. Det är en modig kompis som berättat och hon vill ha vuxenhjälp att hjälpa sin kompis. Eftersom

din dotter är så ung så har du och ni som föräldrar att ansvar att kontakta elevhälsoteamet och lärare på skolan. Men innan ni gör det berätta för din dotter att du måste agera och att du helst vill att hon är med på det. Att de uppgifter som kompisen gett är mycket trovärdiga.

Att din dotter inte vill prata beror sannolikt på att hon dels vill klara sig själv och inte vill bli någon som det ska tyckas synd om och i värsta fall har de som trakasserar henne hotat att det blir värre om hon säger något. Det är en svår balansgång mellan rätten till integritet och rätten att ingripa om något händer ens barn. Skolvärlden har handlingsplaner för liknande situationer. All form av anmälan måste utredas och vi vet att trakasserier inte tar slut om vi inte agerar.

ANNELI SVENSSON SOCIONOM OCH PSYKOTERAPEUT

Får man lägga ut bilder från en misshandel?

Fråga: Är det lagligt att lägga ut bilder på nätet från en misshandel? Min kompis blev misshandlad av en kille

Fortsättning på nästa sida →

FOTO AMANDA SÄFSSTRÖM

Eva Andersson är advokat. Till vardags arbetar hon oftast som målsägandebiträde där hon hjälper och stödjer brottsoffer att driva sina mål. Hon har också skrivit boken "Målsägandebiträdet i rättsprocessen".

FOTO JOHAN GUNDBERG

Magnus Öhrn är chef för brottskadeenheten på Brottsmyndigheten. I Tidningen Brottsoffer svarar han på frågor om brottskadeersättning och skadestånd.

FOTO ERICA OLANSSON

Anneli Svensson är socionom och legitimerad psykoterapeut. Hon har tidigare arbetat inom kriminalvården, socialtjänsten och med RFSL:s Stödmottagning. Hon har lång erfarenhet av brottsofferstödande arbete.

Fråga experterna

→ Fortsättning från föregående sida

på stan och det var flera som filmade. Nu sprids bilderna på sociala medier. Min kompis mår väldigt dåligt av detta. Kan man polisanmäla detta och är det troligt att polisen kan göra något?

Svar: Nej, man får inte lägga ut bilder på nätet från en miss-handel och sprida det. Det är ett brott som heter "olaga integritetsintrång" och regleras i Brottsbalken i 4 kapitlet 6§ punkten c. Man kan absolut polisanmäla detta och polisen har numera resurser att påbörja en förundersökning i sådana här ärenden.

EVA ANDERSSON ADVOKAT

Kan jag få pengar från flera olika ställen?

Fråga: Vad händer om jag redan har fått brottsskadeersättning från Brottsoffermyndigheten eftersom gärningsmannen först inte kunde betala, men efter det får meddelande från Kronofogden att gärningsmannen nu har fått pengar att betala skadeståndet med? Skadeståndet var högre än summan jag fick i brottsskadeersättning, så det låter ju rimligt att jag skulle kunna få ut mellanskillnaden. Eller har jag av sagt mig min rätt till skadeståndet när jag ansökte om brottsskadeersättning?

Svar: När du ansökte om brottsskadeersättning och under-tecknade blanketten intygade du att du var medveten om att Brottsoffermyndigheten övertog rätten till skadestånd, men bara upp till det belopp som utbetalas som brottsskadeersättning.

När Brottsoffermyndigheten sedan beslutade om brottsskadeersättning till dig så meddelade vi samtidigt Kronofogden att vi därmed övertog ditt krav gentemot gärningspersonen med den summa som vi betalade ut till dig. Det betyder att du har rätt att få mellanskillnaden via Kronofogden. Det ska även noteras att Brottsoffermyndigheten inte har någon laglig möjlighet att betala den ränta på skadeståndet som man ofta får i en dom, så även den delen kan man få via Kronofogden.

MAGNUS ÖHRN CHEF BROTTSSKADEENHETEN

Är det möjligt att inte behöva vittna?

Fråga: Jag blev vittne till ett våldsamt bråk på en parkering och berättade vad jag sett för polisen i samband med händelsen. Det hela var väldigt obehagligt och jag har försökt att inte tänka så mycket vad som hände. Nu ska jag ska vittna under rättegången, men är otroligt orolig över detta.

Ända sedan jag var liten har jag haft social ångest. När jag ska tala inför människor

mår jag illa och håller på att svimma. Ofta blir det helt tomt i huvudet och jag minns ingenting. Därför undviker jag sådana situationer, men det här kan jag ju inte undvika.

Vad kan jag göra? Finns det möjlighet att få slippa att vittna om jag berättar om mina problem?

Svar: Jag förstår din oro och många är oroliga inför att vittna. Jag tycker du kan ta kontakt med åklagaren och berätta om din sociala ångest. Möjligen kan man lösa det på något sätt, kanske spela in ditt förhör i förväg. Dock får du då ändå berätta inför domstol, åklagare och försvarare men du slipper eventuella åhörare. Har du något läkarintyg som styrker dina problem kan det vara bra att visa det för domstol och åklagare. Beroende på vad målet gäller så kan vittnesförhör ibland hållas via telefon i stället för att man närvarar personligen.

Vi har ju vittnesplikt i Sverige och det blir nog svårt att slippa vittna helt. I de flesta tingsrätter finns stödjure som är till för att stötta oroliga vittnen. Jag skulle råda dig att ta kontakt med en Brottsofferjour. Där finns människor som kan hjälpa dig och stötta dig inför ditt vittnesmål och kanske också hjälpa dig med kontakt med domstol och åklagare. Det är domstolen som beslutar om ditt vittnesmål och också åklagaren som kallat dig som vittne.

EVA ANDERSSON ADVOKAT

TEMA

SUNDBYBERGSVÄGEN 5

SOLNA TINGSRÄTT

Stöd i domstol

”Tiden är det största giftet för minnet” Rättspsykologen Julia Korkman om hur vårt minne fungerar. **Sid 10**

Trygga vittnen är ett måste för rättssäkerheten BOJ:s Frida Wheldon om vikten av stöd i domstol. **Sid 12**

Domstolsbaserat stöd ska stärkas genom EU-projekt BOJ i europeiskt samarbete för brottsoffers och vittens rättigheter. **Sid 14**

”Tiden är det största giftet för minnet”

Vi tenderar att minnas de upplevelser som är förknippade med starka känslor, och oftare också det som är nytt och avvikande. Den grå vardagen där ”inget speciellt” händer blir däremot svårare att urskilja och att minnas detaljer från det man inte har kalenderanteckningar att utgå ifrån. Det berättar Julia Korkman som är rättspsykolog och författare till boken ”Minnets makt”.

Text: Yamile Lindgren **Foto:** Therese Wiberg

- **Evolutionspsykologerna** skulle sannolikt inflika att vi minns sådant som är centralt för de fundamentala förutsättningarna för vårt fortbestånd som till exempel att överleva (genom att undvika fara) och föröka oss. Men våra personliga intressen påverkar också vad vi lägger märke till och memorerar. Till exempel har en klädintresserad lättare att minnas klädmärken och en sportintresserad lättare att minnas tävlingsresultat. Andra minns kanske musik och dofter mer än andra detaljer.

Julia Korkman berättar att vi enligt forskningen ofta minns mer skrämmande och starkt negativa erfarenheter än positiva eller neutrala. Många brottsoffer har otrevliga erfarenheter av detta.

- Vid skrämmande situationer då vi upplever stark stress blir vårt fokus

Julia Korkman,
rättspsykolog och författare

dock ofta mer begränsat, och vi minns kanske bara de helt centrala detaljerna på bekostnad av omkringliggande, mindre centrala saker.

Det här syns bland annat i det som

” **Herr domare, svarade mannen, om någon hotade dig eller din närstående med en kniv misstänker jag att du också skulle hålla ögonen riktade mot kniven.**

kallas vapenfokuseringseffekten: blir man hotad med ett vapen tenderar uppmärksamheten att automatiskt dras till vapnet på bekostnad av annan information.

Julia Korkman berättar om ett rättsfall där en man vittnade om hur han hade sett sin bror utsättas för en knivattack. Mannen blev tillfrågad om den misstänkte, som också befann sig i rättssalen, var förövaren, alltså om han kände igen honom från knivhuggningen. Mannen svarade att han inte hade någon aning.

- Hur kommer det sig, undrade domaren, du stod ju i närheten och såg hela skeendet? Herr domare, svarade mannen, om någon hotade

” **Vid skrämmande situationer då vi upplever stark stress blir vårt fokus dock ofta mer begränsat, och vi minns kanske bara de helt centrala detaljerna på bekostnad av omkringliggande, mindre centrala saker.**

I brottsutredningar är det ofta av central betydelse att reda ut när en händelse ägde rum, exakt hur länge den pågick och vilka klockslag olika personer var närvarande. Men eftersom vårt minne inte minns saker kronologiskt eller hur länge händelser pågår, utan snarare mer hur distinkt eller intensiv en upplevelse varit, är det ofta svårt för exempelvis vittnen och brottsoffer att svara exakt på sådana frågor, berättar Julia Korkman, rättspsykolog och författare.

dig eller din närstående med en kniv misstänker jag att du också skulle hålla ögonen riktade mot kniven. Och det fick ju domaren hålla med om.

I brottsutredningar är det ofta av central betydelse att reda ut när en händelse ägde rum, exakt hur länge den pågick och vilka klockslag olika personer var närvarande. Men eftersom vårt minne inte minns saker kronologiskt eller hur länge händelser pågår, utan snarare mer hur distinkt eller intensiv en upplevelse varit, är det ofta svårt för exempelvis vittnen och brottsoffer att svara exakt på sådana frågor. Julia Korkman berättar att det i rättsprocesser ändå snarare är regel än undantag att ställa just denna typ av frågor. Hur länge slogs de? Hur länge hann du betrakta honom? Hur länge pågick våldtäkten?

– Det är märkligt hur lite denna typ av frågor ifrågasätts mot bakgrund av att alla människor har egna erfarenheter av att samma antal minuter kan

kännas evighetslånga eller flyktiga och korta, säger Julia Korkman.

Utan kalender och tendens att hänga upp erfarenheter kring bestämda perioder så som skoltid, arbete och boende på vissa ställen vid vissa perioder, skulle vi inte ha en chans att orientera oss tidsmässigt. Det här med exakta tider som koncept är något människan själv konstruerat och ett tämligen nytt och kulturbetingat koncept, berättar Julia Korkman.

– I ett brottsfall förundrade sig polisen över att en mamma inte visste vilket datum hennes barn var fött. Detta vore förvisso sällsynt ifall mamman varit uppvuxen i Sverige eller Finland. Men om mamman inte kan läsa eller skriva och nyligen flyttat från ett land där man inte använder sig av västerländsk tideräkning eller kalender och heller inte dokumenterar barns födelsetid, är det mindre överraskande. Även olika sorters kulturer inverkar alltså på vårt sätt att minnas och berätta om händelser.

Enligt Julia Korkman spelar minnet en avgörande roll i framför allt brottmål, men även i andra typer av rättsprocesser, exempelvis civilmål som gäller testamenten, överenskommelser, vårdnadstvister – och också i asylprocesser.

– Under de senaste decennierna har vi fått kännedom om otaliga fall där människor gett felaktiga vittnesmål till följd av att de utsatts för missvisande information och även fall där oskyldiga misstänkta till följd av pressande polisförhör börjat tro att de utfört brott de i själva verket varit oskyldiga till. Det är i alla parterers intresse att det inte begås fel. De fall där exempelvis suggestiva polisutredningar lett till felaktiga vittnesbeskrivningar och därefter att oskyldiga parter döms är fruktansvärda inte bara för de oskyldigt dömda utan även för brottsoffren, vars upplevelse av vad de varit med om förändrats.

Fortsättning på nästa sida →

→ Fortsättning från föregående sida

Tiden är det största giftet för minnet, säger Julia Korkman och berättar att forskning visar att våldtäktsoffer som hörs på video i förundersökning och sedan två år senare i en rättegång har förlorat två tredjedelar av den information de mindes tidigare.

– Läger man till risken att de talat med andra personer om det upplevda och att dessa diskussioner kan ha inverkat på vad de minns så kan det också ha uppstått motstridigheter i vad de berättar – motstridigheter som inte alls har sitt ursprung i att de skulle ljuga eller medvetet förvränga vad de upplevt, utan helt enkelt är en följd av hur det mänskliga minnet fungerar – och rättssystemets oförmåga att beakta detta.

Hur kan brottsoffer och vittnen agera i ett tidigt skede för att minnas så mycket som möjligt längre fram?

– Allra bäst vore att genast tala in sina erfarenheter på sin mobiltelefon eller skriva ner dem – utan påverkan från någon annan. Detta används redan som ett slags förhörsmetod i Storbritannien i fall där många personer bevittnat ett brott. De ombeds skriva ner vad de sett innan de talat med andra eller tagit del av information som cirkulerar på sociala medier. ■

Trygga vittnen är ett måste för rättssäkerheten

Utan medverkan och information från målsäganden och vittnen kommer brott att förbli olösta. För att vilja medverka måste brottsoffer och vittnen ha tilltro till rättssystemet, att de kommer att vara trygga, bli väl bemötta, att deras medverkan kommer att ge resultat och att en gärningsperson kommer att dömas. Det skriver Frida Wheldon, Brottsofferjouren Sveriges verksamhetsutvecklare Rättsväsende.

Text: Frida Wheldon **Foto:** Brottsofferjouren Sverige

Ingång måste rättssystemet uppfylla brottsoffers och vittnens behov och intressen genom att ge dem tillräcklig information, stöd, skydd och uppmuntran för att skapa tilltro till rättssystemet och dess förmåga att beivra brott. Brottsofferjouren har noterat en ökning av personer kallade till rättegång som inte vill eller vågar delta på grund av rädsla eller oro för att utsättas för våld och trakasserier. Även om risken att faktiskt utsättas för hot, våld eller trakasserier är statistiskt sett liten påverkar rädslan för att utsättas målsägandens och vittnens välmående, agerande och kapacitet att delta i det straffrättsliga förfarandet på bästa sätt. Vittnen och målsäganden som känner sig utlämnade, otrygga eller rädda riskerar alltså att

inte kunna ge sin bästa bevisning, vilket påverkar domstolarnas möjlighet att döma på bästa sätt vilket i sin tur hotar rättssäkerheten i stort.

Sekundär viktimisering inträffar när brottsoffer eller vittnen lider skada, inte som ett direkt resultat av brott utan genom det bemötande och den behandling som de utstår från omgivningen och de myndigheter och individer de är i kontakt med. Staten har ett ansvar för att skydda brottsoffer från sekundär viktimisering och så många åtgärder som möjligt ska göras tillgängliga för att förhindra att brottsoffren utsätts för obehag under domstolsförfaranden. Som ett vittne nyligen uttryckte det: "Är man enligt lag skyldig att vittna, så är det väl

” För att fler målsäganden, vittnen och anhöriga ska få tillgång till stöd i samband med rättegång finns det flera områden där Sverige behöver bli bättre.

”Vittnen och målsäganden som känner sig utlämnade, otrygga eller rädda riskerar alltså att inte kunna ge sin bästa bevisning, vilket påverkar domstolarnas möjlighet att döma på bästa sätt vilket i sin tur hotar rättssäkerheten i stort”, skriver Frida Wheldon, verksamhetsutvecklare Rättsväsende, Brottsofferjouren Sverige.

bara rimligt att det enligt lag borde vara en skyldighet för samhället att skydda och stötta vittnet också?”

Stöd i samband med rättegång har en enormt stor inverkan på målsägandes, vittnens och anhörigas välbefinnande, förståelse av rättsprocessen samt upplevelse av säkerhet och trygghet inför och under en rättegång. Stödet ses även av straffrättsliga myndigheter själva som en viktig del av ett väl fungerande rättssystem. För att fler målsäganden, vittnen och anhöriga ska

få tillgång till stöd i samband med rättegång finns det flera områden där Sverige behöver bli bättre. Två huvudsakliga områden är:

1. Introduktion av obligatorisk fråga och erbjudande om stöd i samband med kallelse till huvudförhandling

Genom Brottsofferjourens EU-projekt COVIS har vi sett flera exempel där andra länder förmedlar brottsoffer och vittnen till stödverksamheter vilka i sin tur kontaktar brottsoffer och vittnen för att erbjuda information, stöd och hjälp inför

” Brottsofferjouren har noterat en ökning av personer kallade till rättegång som inte vill eller vågar delta på grund av rädsla eller oro för att utsättas för våld och trakasserier.

kommande förhandling. Detta gör att brottsoffer och vittnen själva inte behöver leta fram information om att stöd finns inför rättegången och proaktivt be om stöd. Brottsofferjouren vill därför se introduktionen av en obligatorisk fråga från domstolen till alla målsäganden och vittnen, likt polisens informations- och förmedlingsskyldighet vid första kontakten med brottsoffer eller vittnen, om personen vill ha stöd i samband med rättegången. Frågan bör ställas till alla målsäganden och vittnen i samband med kallelsen till förhandling, alternativt i samband med att personen bekräftar mottagandet av kallelsen.

2. Domstolsbyggnadens planlösning - separata ingångar och väntrum

Ett annat viktigt område där Sverige verkar ligga efter flera andra länder är att beakta brottsoffers och vittnens behov i designen av domstolsbyggnaders planlösning. EU:s brottsofferdirektiv från 2012 slår fast att alla nybyggda domstolar ska ha separata väntrum för brottsoffer, som en viktig del i att skydda brottsoffer mot risken för våld, hot och påverkansförsök från den åtalade, dennes vänner och familj. I Sverige har den här rättigheten fått väldigt liten uppmärksamhet och nya domstolar har byggts utan att separata väntrum för brottsoffer har säkerställts, vilket alltså bryter mot EU-direktivets föreskrifter och brottsoffers rätt till skydd i samband med rättegång. Planlösningen bör även innefatta separat ingång, toaletter och tillgång till vatten och kaffe så att målsäganden inte behöver möta åtalad, försvarets vittnen eller åhörare i samband med pauser, vilket idag är fallet i många domstolar även där ett enskilt väntrum finns att tillgå. ■

Domstolsbaserat stöd ska stärkas genom EU-projekt

Just nu pågår EU-projektet COVIS som arbetar för domstolsbaserat stöd till brottsoffer och vittnen i form av kunskap, material och verktyg. Projektet leds och instiftades av Brottsofferjouren Sverige med samarbetspartners från Portugal, Irland, Finland, Danmark och Victim Support Europe.

Text: Yamile Lindgren **Foto:** Therese Wiberg

- **Länder har kommit** olika långt, har utvecklat sina egna specifika styrkor och det finns mycket vi kan lära av varandra för att säkerställa att vi på bästa sätt möter behoven hos brottsoffer, vittnen och anhöriga i samband med rättegång. Det är ett växande arbetsområde där både Sverige och resten av Europa behöver bli tydligare med målsättning och struktur för att prioritera frågan högre, säger Frida Wheldon som är projektledare för COVIS och verksamhetsutvecklare Rättsväsende, Brottsofferjouren Sverige.

COVIS-projektet inleddes med en kartläggande studie för att identifiera vilka länder inom EU som idag levererar stöd i domstol, hur det är

organiserat samt vilka faktorer och indikatorer som anses vara avgörande för en väl fungerande stödverksamhet vid domstol.

- Utifrån projektets kartläggning, all insamlad information, utvärderingar, studiebesök och webinarier kommer vi sammanställa en "EU Best Practice Handbook" för stöd i domstol, säger Malin Bengtsson, projektkoordinator för COVIS.

För att säkerställa att stöd i domstol som levereras inom projektet håller en hög kvalitet har en metod för utvärdering av stödverksamheten vid domstol utvecklats. Metoden kommer att testas i en pilotutvärdering som för tillfället genomförs i Sverige

” Exempelvis är vi ett av de länder som ger stöd till störst antal personer i samband med rättegång inom alla EU-länder. En annan styrka är att vi har en väldigt omfattande målgrupp och erbjuder stöd till alla brottsoffer, vittnen och anhöriga, oavsett brottskategori och personliga egenskaper.

Frida Wheldon, projektledare för COVIS

” Utifrån projektets kartläggning, all insamlad information, utvärderingar, studiebesök och webinarier kommer vi sammanställa en "EU Best Practice Handbook" för stöd i domstol.

Malin Bengtsson, projektkoordinator för COVIS

och Portugal. I Sverige deltar tolv domstolar i pilotutvärderingen tillsammans med jourens lokala samordnare och stödjare. Syftet med denna utvärdering är att kartlägga inverkan och värdet av stöd i domstol, både på enskilda brottsoffer, vittnen och anhöriga såväl som på rättssystemet i stort.

Kartläggningen visar att det finns stora skillnader i EU när det gäller domstolsstödet. Faktorer såsom förmedling, finansiering, samarbetspartners, organisationsstruktur,

Kartläggningen inom EU-projektet COVIS visar att det finns stora skillnader i EU när det gäller domstolsstödet. Faktorer såsom förmedling, finansiering, samarbetspartners, organisationsstruktur, målgrupp, tidsramar och omfattning av stöd skiljer sig exempelvis mellan olika EU-länders organisation av stöd i domstol.

målgrupp, tidsramar och omfattning av stöd skiljer sig exempelvis mellan olika EU-länders organisation av stöd i domstol. Och även om nästan alla länder erbjuder någon form av stöd, begränsas det till exempelvis endast vissa domstolar eller specifika brottskategorier.

Frida Wheldon berättar att en utmaning i COVIS-projektet har varit att säkerställa en tillräckligt bred definition av stöd i domstol för att alla länders stöd i samband med rättegång ska inkluderas, men samtidigt ha ett tillräckligt tydligt fokus för att frågorna ska kunna behandlas på djupet och leda till vidareutveckling och steg framåt.

Sveriges stöd i domstol står sig väl i jämförelsen och att stödet här ges till alla brottsoffer, vittnen och deras anhöriga, oavsett brottskategori och var i Sverige rättegången äger rum. Kartläggningen visar på en rad positiva faktorer för Sverige.

– Exempelvis är vi ett av de länder som ger stöd till störst antal personer i samband med rättegång inom alla EU-länder. En annan styrka är att vi har en väldigt omfattande målgrupp och erbjuder stöd till alla brottsoffer, vittnen och anhöriga, oavsett brottskategori och personliga egenskaper. Vi har även stor geografisk spridning på vår stödverksamhet och kan vara väldigt stolta över att stöd finns tillgängligt

FAKTA: Syftet med COVIS-projektet

→ Att stärka brottsoffers rättigheter.

→ Att förbättra implementeringen av brottsoffers rättigheter och brottsoffers möjlighet att nå sina rättigheter i praktiken.

→ Bättre möta behoven hos brottsoffer och vittnen kallade att delta i en straffrättslig process, minimera risken för sekundär viktimisering och stärka brottsoffers och vittnens möjlighet att återhämta sig från negativa konsekvenser till följd av brott.

→ Bidra till en säker domstolsmiljö, öka målsägandes och vittnens möjlighet att ge sitt bästa vittnesmål och därigenom bidra till en mer effektiv och rättssäker straffrättslig process.

→ Stödja en effektiv och enhetlig applicering av europeisk lagstiftning rörande brottsoffers rättigheter, i enlighet med EU:s strategi för brottsoffers rättigheter (2020-2025).

över hela landet och i alla domstolar, berättar Frida Wheldon

Men kartläggningen visar också att det finns områden där Sverige

Fortsättning på nästa sida →

→ Fortsättning från föregående sida

ligger efter jämfört med andra länder och behöver bli bättre. Sveriges lagstiftning rörande brottsoffer och vittnen är bristfällig och har inte uppdaterats i takt med att starkare rättigheter för brottsoffer antogs i Europa. Sverige är exempelvis ett av endast fem länder som ännu inte har lagstadgat stöd för domstolsbaserat stöd i samband med rättegång.

– Det är också intressant att notera att Sverige är ett av endast fyra länder som ger stöd till gärningspersonen i samband med rättegång, något som andra länder alltså inte anser ligger inom brottsofferstödjande verksamhetens ansvarsområde. Vi har heller inte någon tydlig process som brottsoffer kan använda sig av om deras rättigheter inte har tillgodosetts, vilket gör rättigheterna förhållandevis tandlösa i praktiken.

Sverige har inte heller någon brottsofferlag eller tydlig brottsofferstrategi, vilket idag finns eller för tillfället utarbetas av många av EU:s medlemsländer och är något som också har efterfrågats i EU-kommissionens egen EU-strategi för brottsoffers rättigheter (2020-2025).

– Efter att ha varit ett av de första länderna att utveckla stöd i samband med rättegång finns det alltså idag flera områden där Sverige ligger efter övriga länder och där vi hoppas

”Efter att ha varit ett av de första länderna att utveckla stöd i samband med rättegång finns det alltså idag flera områden där Sverige ligger efter övriga länder och där vi hoppas på att förbättringar ska kunna ske inom en snar framtid.

Malin Bengtsson, projektkoordinator för COVIS

Frida Wheldon, projektledare, och Malin Bengtsson, projektkoordinator, på ett kick-off-möte för COVIS i EU-kommissionen i Bryssel.

på att förbättringar ska kunna ske inom en snar framtid, säger Malin Bengtsson.

COVIS-projektet har gått bra hittills och är nu inne på sitt sista år. Den svenska stödverksamheten i domstol har utvecklats med hjälp av projektet, exempelvis så har läsplatlar köpts in till alla domstolar för att hantera det nya digitala ärendehanteringssystemet. Under våren ska nytt informationsmaterial och informationsfilmer tas fram innan projektet avslutas i höst med en konferens i Bryssel.

– Inför avslutningen ska en EU-övergripande policy att tas fram

” Vi håller tummarna för att den nya rättigheten röstas igenom av medlemsstaterna och att stöd i domstol blir en tvingande lag.

Frida Wheldon, projektledare för COVIS

rörande stöd i domstol för att tydliggöra projektets syn på vilka förutsättningar och faktorer som krävs för en väl fungerande stödverksamhet, berättar Frida Wheldon.

Brottsofferjouren Sverige och Victim Support Europe har lobbats för ökat lagstöd för stöd i domstol och Frida Wheldon säger att de är glada att se att rätten till stöd vid domstol är inkluderad i det uppdaterade EU-direktivet som lanserades av EU-kommissionen förra året.

– Vi håller tummarna för att den nya rättigheten röstas igenom av medlemsstaterna och att stöd i domstol blir en tvingande lag. ■

Varför dödas 15 kvinnor varje år?

Brottsofferjouren Bollnäs-Ovanåker, Kvinnojouren Stötтан och Trygghetens hus har sökt och fått medel från Brottsofferfonden för att genomföra gemensamma utbildningsinsatser under hösten 2023 i syfte att minska kvinnors utsatthet inom ramen för mäns våld mot kvinnor.

Gävleborgs län sticker ut i statistiken avseende mäns våld mot kvinnor. Detta är i jämförelse mellan Gävleborg, Uppsala och Västmanland län. Sedan 2016 har tio kvinnor mördats i parrelation i Gävleborgs län.

Elever på Torsbergsskolan, Alirskolan och Lust & Lära har under hösten jobbat med ämnet våld i ungas parrelationer. Elever och skolpersonal har även tidigare under hösten sett en föreställning om våld i ungas nära parrelationer framförd av elever från Torsbergsgymnasiets estetiska och vård- och omsorgsprogram i form av dans, teater, föreläsning och frågeställningar.

Den 20 november bjöds årskurs 7-9 från högstadieskolorna i Bollnäs in till en föreläsning om ungas parrelationer och den 12 februari i år kommer elever från Torsbergsgymnasiet att få ta del av denna föreläsning.

Föreläsningen heter "En fråga som berör" och hålls av Sara Skoog Waller, fil dr i psykologi som beskriver våldets olika delar – fysiska, psykiska, sexuella, ekonomiska och materiella – och efter-

Brottsofferjouren Bollnäs-Ovanåker, Kvinnojouren Stötтан och Trygghetens hus uppmärksammade våld i nära relation för både tonåringar på skolor och för äldre seniorer.

våldet samt vilka konsekvenser våld i nära relationer ger.

Vid Saras redogörelse för posttraumatiskt stressyndrom, PTSD, hördes ett igenkännande bland de 700 eleverna. Några röster sa att denna information borde våra föräldrar också få. Det fick de samma kväll, men tyvärr hade inbjudan inte riktigt nått ut. Det var få föräldrar som besökte föredraget.

Den 23 november bjöds seniorer i Bollnäs, Söderhamn och Ovanåker in till samma föreläsning. Ett 30-tal besökare kom, fikade och lyssnade till Sara Skoog Waller som talade om våld i äldre parrelationer och eftervåld. Trots avslutad relation fortsätter våldet år efter år, berättade hon.

Vi fortsätter informera, stötta och hjälpa. Kontakta oss gärna!

BROTTSOFFERJUREN BOLLNÄS-OVANÅKER

Jourerna berättar

Omslaget till Rymdpojken's första jullåt blev åtråvärd tavla och gåva

Under hösten förra året kontaktade artisten Rymdpojken och Borås ambassadör 2023, Adam Englund, konstnären Marie Lantz och frågade om hon kunde tänka sig att illustrera omslaget till hans första jullåt "Ljusen följer dig hem".

Jullåten handlar om hopp och hur ljusen kan lysa upp den mörka årstiden och tillvaron. Låten belyser även de som är ensamma under julen och kan skänka en tanke och tröst till dem.

Konstnären Marie Lantz fick feeling när Rymdpojken berättade titeln till låten och specialmålade en stor tavla på nästan en dag. Tavlan är målad i akrylfärger med en bredd på 120 centimeter och höjd på 110 centimeter. De bestämde att den vackra tavlan skulle auktioneras ut och att hela slutsumman skulle doneras till Brottsofferjouren Borås- Sjuhärad.

Tavlan ställdes ut på Textile Fashion Center i Borås. Auktionen pågick från den 20 november 2023 fram till den 4 december 2023 via Tradera. Slutsumman blev hela fantastiska dryga 26 000 kronor.

FOTO BROTTSOFFERJOUREN BORÅS-SJUHÄRAD

En ny jullåt från Rymdpojken och en specialmålade tavla som omslag till låten ledde till en auktion på Tradera som gav 26 000 kronor till Brottsofferjouren Borås-Sjuhärad.

Den 12 december överlämnades tavlan till sin ägare och Marie Lantz besökte sedan vårt kontor på Borås Tingsrätt för att överlämna den fina donationen. Vi tackade ödmjukast för den fina donationen och berättade om hur pengarna

kommer att användas för att stötta alla som är offer för brott. Tack återigen Marie Lantz, Rymdpojken, budgivarna, P4 Sjuhärad, Borås tidning och alla inblandade för ert fina engagemang.

BROTTSOFFERJOUREN BORÅS-SJUHÄRAD

Brottsutsatta transpersoner uppmärksammades i Uppsala

På Transgender Day of Remembrance genomförde Brottsofferjouren Uppsala Län en ljusmanifestation på Stora Torget i Uppsala tillsammans med Uppsala Tjej- och Transjour. Transgender Day of Remembrance äger rum den 20 november varje år och är en dag som syftar till att minnas, hedra och uppmärksamma transpersoner som blivit utsatta för hat, hot eller till och med mördats. Det blev en fin kväll med totalt 90 besökare som stannade för att prata en stund, ta del av informationsmaterial eller tända ljus.

BROTTSOFFERJOUREN UPPSALA LÄN

FOTO BROTTSOFFERJOUREN UPPSALA LÄN

Jourerna berättar

FOTO: BROTTSOFFERJOURNEN FYRBODAL

Brottsofferjouren Fyrbodals anställda Åsa och Cecilia föreläste om jourens arbete och om våld i nära relation.

Stort intresse för våldsfri vecka

Intresset för "En vecka fri från våld" har vuxit för varje år i kommunerna i vårt upptagningsområde. I år uppmärksammade Brottsofferjouren Fyrbodal veckan i flera kommuner. Några aktiviteter blev inställda på grund av sjukdom men på andra platser hölls föreläsningar och ljusmanifestation.

Trollhättan-Norra Älvsborg

För tredje året bjöds Brottsofferjouren Fyrbodal in till Norra Älvsborgs Läns-sjukhus för att tillsammans med polisen, kommunens enhet mot våld i nära relationer, Kvinnofridslinjen, Sjukhuskyrkan och kuratorsavdelningen på sjukhuset öka medvetenheten om våld i nära relationer. I år fick vi en bra plats med många nyfikna förbipasserande. Flera som arbetar på sjukhuset tog broschyrer för att hjälpa till att sprida kunskapen om vår verksamhet vidare inom sin verksamhet. Vi som bemannade bordet under dagen var vår stödjure Margaretha och våra anställda Susanne och Emilia.

Trollhättan: Kronans Kulturhus

Brottsofferjouren Fyrbodals anställda Åsa och Cecilia föreläste om Brottsofferjourens arbete och om våld i nära relation på Kronans Kulturhus i Trollhättan. Föreläsningen var öppen för allmänheten.

Vänersborg: Zonta Orange Day

Vår stödjure Margaretha och vår samordnare för allmänt stöd Cissi föreläste om Brottsofferjouren Fyrbodal och bemannade ett informationsbord vid Zonta Orange Day i Vänersborg.

Zonta International är en ledande global organisation av personer från olika yrkesgrupper som arbetar för att främja kvinnors rättigheter genom stödjande insatser och påverkansarbete. Andra som var med under dagen var Kvinnojouren Duvan och olika företagare som skänkt priser till lotteriet. Det gick också att köpa handarbete eller fynda på loppis. På kvällen var det gala med mat, föreläsningar och modevisning.

Vänersborg

Ljusmanifestationen i Vänersborg planeras och anordnas sedan flera år tillbaka av Nätverk mot våld i nära relation som består av kommunens folkhälsostrateg och ett flertal föreningar. Folkhälsostrategen inledde manifestationen och Zonta och Brottsofferjouren höll korta tal om sina verksamheter och om varför Orange Day är en så viktig dag för att belysa vilket stort samhällsproblem våld i nära relation är. Sen tände alla som var på plats en fackla och gick genom Vänersborg till torget och där tändes ett ljushjärta för alla drabbade kvinnor.

Uddevalla

I Uddevalla skulle Brottsofferjouren vara med i en poddintervju live på Kungstorget men på grund av sjukdom ställdes det in. Representanter för #inteenungentill, BAPrun samt Orange Day MC pratade istället om sina verksamheter och om samarbete med Brottsofferjouren.

BROTTSOFFERJOURNEN FYRBODAL

Uppskattad konferens med temat ”Utsatthet i en orolig tid”

I över 20 år har Brottsofferjouren Västernorrland tillsammans med Polismyndigheten region Nord haft årlig samarbetskonferens i frågor som rör brottsutsatta personer. Sedan 2017 har Länsstyrelsen i Västernorrland varit med och ordnat konferensen.

Den 7 november var det dags för 2023 års konferens i Sundsvall, där syftet var att öka kunskapen om vilken brottslighet vår samtid står inför och på vilket sätt vi kan arbeta för att stödja brottsoffer.

Det är ett oroligt världsläge som råder, med ökad hotbild mot Sverige och mot vår demokrati genom främmande makter och våldsbejakande extremism. Det får konsekvenser för både brottslighet och brottsoffer och därför var temat för årets konferens ”Utsatthet i en orolig tid”.

Cirka 100 personer deltog på plats och 60 till 70 personer fanns med digitalt, där Börje Öhman, polisens tidigare informatör var moderator och presenterade flera intressanta föreläsare för oss.

Jakob Holmgren, jurist från Brottsoffermyndigheten, inledde med information om Brottsoffermyndigheten och det viktiga med att brottskadeersättning innebär en upprättelse för brottsoffret.

Susanne Gosenius, brottsoffer- och personsäkerhetssamordare på Polismyndigheten Region syd, berättade om riskreducerande insikter. RRI är en brottsförebyggande metod med möjlighet att påverka hotaktören genom samtalsmetodik, där man ser till hotaktörens intresse av att sluta begå brottsliga handlingar. Metoden innebär

Susanne Gosenius, brottsoffer- och personsäkerhetssamordare på Polismyndigheten Region syd och Åsa Erlandsson, journalist och författare.

aktivt lyssnande och har visat sig vara effektiv och hjälpa hotaktören att bryta destruktiva mönster.

Sari Römpötti som är senior rådgivare på Center mot våldsbejakande extremism, föreläste om män, maskulinitet och våldbejakande extremism. Hon berättade om hur man kan förebygga, förhindra och försvåra och hur man stärker samverkan mellan aktörer i det förebyggande arbetet.

Peter Hällsten på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, berättade om säkerhet i offentlig miljö och skydd mot våldshandlingar med stora konsekvenser, olika attentatsmetoder och att tidsaspekten är central.

Han visade filmer som kan användas i

skolan, hur skolan kan förbereda sig för, agera vid och återhämta sig från skolattentat. Viktiga aspekter; fly, sök skydd och larma samt utrymning, inrymning och utestängning.

Dagen avslutades med att Åsa Erlandsson, författare och journalist på Dagens Nyheter föreläste om terrordådet som skakade en nation. Åsa berättade om jakten på förövaren, hur de drabbade flydde i panik på Drottninggatan och om brottsoffer och anhöriga som hon intervjuat och om den efterföljande rättegången. Många blev berörda av hennes engagemang och allvaret i detta hemska dåd.

BROTTSOFFERJOURN VÄSTERNORRLAND
KERSTIN NYSTRAND

Jourerna berättar

Trotsade vädret för julmarknad

Landskrona-Svalöv Brottsofferjour deltog på Svalövs Julmarknad den 10 december. Trots kyla och ganska ruggigt väder nådde vi ut till ett stort antal besökare. Samordnare och några tappra styrelsemedlemmar gjorde dagen till ett lyckat arrangemang, stort tack!

Och ett stort tack till Camilla Häggström, en av eldsjälarna bakom julmarknaden då vi som frivilligorganisation fick en plats utan kostnad!

BROTTSOFFERJOUREN LANDSKRONA-SVALÖV
JONATHAN BERGLUND

Lyckad julmarknad i Svalöv trots kallt och ruggigt väder.

FOTO BROTTSOFFERJOUREN LANDSKRONA-SVALÖV

Uppskattad rabattpeng gav gåvodiplom

Under Orange Day valde butiken Soul4Men i Uddevalla att sponsra Brottsofferjouren Fyrbodal genom att ge rabatt på varor i butiken. Köparen uppmanades då att swisha det rabatterade beloppet till oss på Brottsofferjouren. Ett mycket fint och bra initiativ tycker vi på Brottsofferjouren Fyrbodal, och överlämnade ett gåvodiplom som butiksinnehavaren stolt visar upp i sin butik.

BROTTSOFFERJOUREN FYRBODAL

Butiken Soul4Men i Uddevalla sponsrade Brottsofferjouren och fick ett gåvodiplom som visas upp i butiken.

FOTO PRIVAT

BOJ Fyrbodal tackar för julgåva

Före jul kontaktades vi av ett företag i vårt område som meddelade att de i stället för att ge en julgåva ville skänka pengarna till Brottsofferjouren Fyrbodal. I mailsignaturer till kunder och leverantörer skrev de "Snart är det jul och vi vill göra skillnad och hjälpa människor som har det svårt. I stället för julklappar har vi valt att skänka en julgåva till Brottsofferjouren som är en opolitiskt och religiöst obunden ideell organisation som ger stöd till brottsoffer, vittnen och anhöriga."

Vi på Brottsofferjouren Fyrbodal tackar WestCoast Windows i Trollhättan så mycket för den fina gesten!

BROTTSOFFERJOUREN FYRBODAL

Jourerna berättar

Den 22 februari uppmärksammas Internationella Brottsofferdagen av brottsofferjourer i hela landet. Här är några exempel på hur dagen uppmärksammas lokalt.

Kunskapsspridning genom film på bibliotek i Fyrbodal

På Internationella Brottsofferdagen i fjol fick vi på Brottsofferjouren Fyrbodal hjälp av åtta bibliotek i Fyrbodalsområdet att visa en informationsfilm om bedrägerier som vi hade tagit fram tillsammans med polisen.

Eftersom konceptet var lyckat och fick bra feedback kommer vi även i år att ta hjälp av biblioteken och visa en film under Brottsofferdagen den 22 februari.

Men i år är det en informationsfilm om vår verksamhet som vi vill sprida. Den handlar om vilket stöd man kan få av oss på Brottsofferjouren. Vi vill nå ut till så många medborgare som möjligt och tar hjälp av biblioteken för att alla som vill ha stöd efter att de utsatts för brott ska få det.

BROTTSOFFERJOUREN FYRBODAL

Öppet hus med miniföredrag i Östra Värmland

Brottsofferjouren Östra Värmland bjuder in till öppet hus mellan 13.00-18.00 den 22 februari i jourens lokal i Kristinehamn. Varje timme kan besökarna lyssna till ett miniföredrag om bland annat känslomässiga konsekvenser av brott, Polisens arbete och hur det kan vara att vara anhörig. Besökare kan också ställa frågor till Brottsofferjouren Östra Värmlands stödjare, samordnare och styrelse. Jouren bjuder

PHOTO HENRIK WILBERG

även på fika och besökarna får med sig en goodiebag.

BROTTSOFFERJOUREN ÖSTRA VÄRMLAND

Film och release för att uppmärksamma brottsofferstöd i Uppsala län

Inför årets upplaga av Internationella Brottsofferdagen har vi på Brottsofferjouren Uppsala län inlett ett gemensamt projekt tillsammans med organisationen Vittnesstöden Uppsala.

Vi kommer att ta fram informations-

filmer som visar hur det ser ut i Uppsala tingsrätt, svara på vanliga frågor och berätta hur en rättegångsdag går till. Vi kommer också sprida information om vad våra respektive organisationer kan hjälpa till med.

Filmerna och informationsmaterialet kommer att publiceras den 22 februari. Merparten av projektet sker och sprids digitalt, men på Brottsofferdagen kommer vi också att ha en lokal "releasefest" för att uppmärksamma projektet och den viktiga dagen som Brottsofferdagen är.

BROTTSOFFERJOUREN UPPSALA LÄN

Brottsofferjourerna

[facebook.com/BrottsofferjourenSverige](https://www.facebook.com/BrottsofferjourenSverige)
Flera lokala jurer har också egna sidor på Facebook.

Lokala brottsofferjourer

De lokala brottsofferjourerna ger stöd till brottsoffer, anhöriga och vittnen. Här finner du kontaktuppgifter till din närmaste jour. För postadresser se brottsofferjouren.se.

Telefoncentral

Brottsofferjourernas Telefoncentral nås på **116 006** och hjälper till att förmedla kontakt till alla lokala brottsofferjourer i Sverige.

Stöd på eget språk

För stöd på eget språk fyll i kontaktformulär på www.brottsofferjouren.se eller ring 116 006.

Brottsofferjouren Sveriges kansli

Brottsofferjouren Sveriges kansli når du på 08-644 88 00 eller info@brottsofferjouren.se.

Brottsofferjouren Sveriges styrelse

Brottsofferjouren Sveriges styrelse nås via styrelsen@boj.se.

Läs mer

Läs mer om Brottsofferjouren på www.brottsofferjouren.se

GÄVLEBORGS LÄN

Bollnäs-Ovanåker
0730-753 036
info@bollnas-ovanaker.boj.se
bollnas.boj.se

Gästrike Västra
Hofors, Ockelbo, Sandviken.
026-25 90 00, 070-696 58 24
info@gastrike.boj.se

Gävle
026-10 55 77, 070-570 32 10
info@gavle.boj.se
gavle.boj.se

Hudiksvall-Nordanstig
Stöd i domstol: Hudiksvalls tingsrätt.
0650-100 20
info@hudiksvall.boj.se

Ljusdal
0651-101 01, 0730-753 036
info@ljusdal.boj.se

Söderhamn
Stöd i domstol: Söderhamns tingsställe.
0270-101 21
070-526 64 03
info@soderhamn.boj.se

HALLANDS LÄN

Falkenberg
0346-587 87
info@falkenberg.boj.se

Kungsbacka
0300-83 48 40
info@kungsbacka.boj.se

Södra Halland
Halmstad, Hylte, Laholm.
Stöd i domstol: Halmstads tingsrätt.
070-574 62 40
info@sodrahalland.boj.se
sodrahalland.boj.se

Varberg
Stöd i domstol: Varbergs tingsrätt.
0340-67 65 01
info@varberg.boj.se

JÄMTLANDS LÄN

Jämtland
Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokoms, Ragunda, Strömsund, Åre, Östersund.
Stöd i domstol: Östersunds tingsrätt.
063-51 24 00, 073-801 45 64
info@jamtland.boj.se
jamtland.boj.se

JÖNKÖPINGS LÄN

Jönköpings län
Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Haba, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggenyd, Vetlanda, Värnamo.
Stöd i domstol: Eksjö tingsrätt, Jönköpings tingsrätt, Göta hovrätt.
036-330 80 80
info@jonkoping.boj.se
jonkoping.boj.se

KALMAR LÄN

Oskarshamn-Mönsterås-Högsby
Stöd i domstol: Oskarshamns tingsställe.
0491-176 00
info@oskarshamn.boj.se
oskarshamn.boj.se

Södra Kalmar Län
Borgholm, Emmaboda, Hulstafred, Kalmar, Mörbylånga, Nybro, Torsås, Vimmerby, Västervik.
Stöd i domstol: Kalmar tingsrätt, Västerviks tingsställe.
0480-880 85
info@kalmar.boj.se
kalmar.boj.se

KRONBERGS LÄN

Sunnerbo
Ljungby, Markaryd.
0372-145 21
info@sunnerbo.boj.se
sunnerbo.boj.se

Växjö
Alvesta, Lessebo, Tingsryd, Uppvidinge, Växjö. Stöd i domstol: Växjö tingsrätt.
0470-456 94
info@vaxjo.boj.se
vaxjo.boj.se

Älmhult
0476-169 31
info@almhult.boj.se

NORRBOTTENS LÄN

Norrbotten
Arjeplog, Arvidsjaur, Boden, Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Kiruna, Luleå, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå.
Stöd i domstol: Gällivare tingsrätt, Haparanda tingsrätt, Kiruna tingsställe, Luleå tingsrätt.
0920-104 13
info@norrbotten.boj.se
norrbotten.boj.se

SKÅNE LÄN

Helsingborg
Bjuv, Helsingborg, Höganäs. Stöd i domstol: Helsingborgs tingsrätt.
042-13 37 00
info@helsingborg.boj.se
helsingborg.boj.se

Hässleholm-Osby-Perstorp
Stöd i domstol: Hässleholms tingsrätt.
0451-127 17
info@hassleholm.boj.se
hassleholm.boj.se

Landskrona-Svalöv
Stöd i domstol: Lunds tingsrätt - Landskrona.
0418-43 61 71
info@landskrona.boj.se

Mellersta Skåne
Burlöv, Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Staffanstorps.
Stöd i domstol: Lunds tingsrätt, Malmö tingsrätt.
046-32 32 98
info@mskane.boj.se
mskane.boj.se

Nordöstra Skåne
Bromälla, Kristianstad, Östra Göinge.
Stöd i domstol: Kristianstads tingsrätt.
044-12 17 33
info@noskane.boj.se
noskane.boj.se

Söderslätt
Svedala, Trelleborg, Vellinge.
0410-103 70
info@soderslatt.boj.se
soderslatt.boj.se

Brottsoffer- och Kvinnojouren Freezonen
Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Tomelilla, Ystad. Stöd i domstol: Ystads tingsrätt.
073-330 30 28
info@freezonen.boj.se
www.freezonen.se

Ängelholm
Båstad, Klippan, Åstorp, Ängelholm, Orkelljunga.
0431-143 00
info@engelholm.boj.se
engelholm.boj.se

Brottsofferjourerna

STOCKHOLMS LÄN

Stockholm-Gotland

Järfälla, Lidingö, Norrtälje, Sigtuna, Sollentuna, Upplands Väsby, Upplands-Bra. Stockholms stadsdelar: Kungsholmen, Norra innerstaden, Södermalm. Stöd i domstol: Attunda tingsrätt, Norrtälje tingsrätt. 08-591 272 00
info@stockholm-gotland.boj.se
stockholm-gotland.boj.se

Haninge-Nynäshamn

08-777 85 00
info@haninge.boj.se
haninge.boj.se

Huddinge-Botkyrka

08-710 01 02, 070-772 01 02
info@h-b.boj.se

Nacka-Tyresö-Värmdö

Stöd i domstol: Nacka tingsrätt. 08-466 91 66
info@nacka.boj.se
ntv.boj.se

Roslagen

Danderyd, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Österåker. 08-768 83 82
info@roslagen.boj.se

Brottsoffer-, kvinno- och tjejjouren Södertälje

Salem, Södertälje. Stöd i domstol: Södertälje tingsrätt. 070-494 68 75
info@sodertalje.boj.se
sodertalje.boj.se

Södra Stockholm

Stockholms stadsdelar: Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Liljeholmen, Skarpnäck, Skärholmen, Älvsjö. Stöd i domstol: Solna tingsrätt, Stockholms tingsrätt, Södertörns tingsrätt, Svea hovrätt. 08-604 19 50
info@sodrastockholm.boj.se
sodrastockholm.boj.se

Västerort

Ekerö, Solna, Sundbyberg. Stockholms stadsdelar: Bromma, Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta. 08-89 70 00
info@vasterort.boj.se
vasterort.boj.se

SÖDERMANLANDS LÄN

Eskilstuna

Stöd i domstol: Eskilstuna tingsrätt. 016-12 62 10
info@eskilstuna.boj.se
eskilstuna.boj.se

Katrineholm-Flen-Vingåker

0150-780 17
info@katrineholm.boj.se
katrineholm.boj.se

Strängnäs

0152-176 00
info@strangnas.boj.se

Östra Sörmland

Gnesta, Nyköping, Oxelösund, Trosa. Stöd i domstol: Nyköpings tingsrätt. 0155-28 62 20
info@o-sormland.boj.se
ostrasormland.boj.se

UPPSALA LÄN

Enköping

Enköping 0171-262 06
info@enkoping.boj.se
enkoping.boj.se

Uppsala län

Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammar. 018-10 65 00
info@ uppsala.boj.se
uppsala.boj.se

VÄRMLANDS LÄN

Värmland

Arvika, Eda, Forshaga, Grums, Hagfors, Hammarö, Karlstad, Kil, Munkfors, Sunne, Säffle, Torsby, Årjäng. Stöd i domstol: Värmlands tingsrätt. 054-18 28 88
info@varmland.boj.se
varmland.boj.se

Östra Värmland

Filipstad, Kristinehamn, Storfors. 0550-122 20
info@ostravarmland.boj.se
ostravarmland.boj.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

Skellefteå

Malå, Norsjö, Skellefteå. Vittnesstöd: Skellefteå tingsrätt. 0910-70 18 20
info@skelleftea.boj.se

Södra Lappland

Dorotea, Lycksele, Sorsele, Storuman, Vilhelmina, Åsele. Stöd i domstol: Lycksele tingsrätt. 0730-77 73 03
info@sodralappland.boj.se

Umeåregionen

Bjurholm, Nordmaling, Robertsfors, Umeå, Vindeln, Vännäs. Stöd i domstol: Umeå tingsrätt, Hovrätten för Övre Norrland. 072-732 24 41
info@umearegionen.boj.se
umearegionen.boj.se

VÄSTERNORRLANDS LÄN

Västernorrland

Härnösand, Kramfors, Sollefteå, Sundsvall, Timrå, Ånge, Örnsköldsvik. Stöd i domstol: Sundsvalls tingsrätt, Ångermanlands tingsrätt, Örnsköldsvik tingsställe, Hovrätten för Nedre Norrland. 070-310 16 38
info@vasternorrland.boj.se
vasternorrland.boj.se

VÄSTMANLANDS LÄN

Västmanland

Arboga, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnkatteberg, Surahammar, Västerås. Stöd i domstol: Västmanlands tingsrätt. 021-41 32 60
info@vastmanland.boj.se
vastmanland.boj.se
Stödcentrum för Unga Västerås: 070-312 85 34
stodcentrum@vasteras.boj.se

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Ale

116 006
info@ale.boj.se

Alingsås-Lerum-Vårgårda-Herrljunga

Stöd i domstol: Alingsås tingsrätt. 073-618 90 53
info@alingsas.boj.se

Borås-Sjuhärad

Bollebygd, Borås, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn. Stöd i domstol: Borås. 033-10 11 05
info@boras-sjuharad.boj.se
boras-sjuharad.boj.se

Fyrbodalen

Bengtstors, Dals-Ed, Färgelanda, Lilla Edet, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäset, Strömstad, Stenungsund, Tanum, Tjärn, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg, Ämål. Stöd i domstol: Uddevalla tingsrätt, Vänersborgs tingsrätt. 0720-44 45 93, 116 006
info@fyrbodalen.boj.se
fyrbodalen.boj.se
Lokalkontor Vänersborgs tingsrätt: 073-54 60 039,
stod.domstol@fyrbodalen.boj.se
Lokalkontor Trollhättan: 116 006

Norra Skaraborg

Gullspång, Götene, Mariestad, Töreboda. 0501-100 42
info@norraskaraborg.boj.se

Storgöteborg

Göteborg, Härryda, Kungälv, Mölndal, Partille. Stöd i domstol: Göteborgs tingsrätt, Hovrätten för Västra Sverige. 0709-70 50 50
info@goteborg.boj.se
storgoteborg.boj.se

Östra Skaraborg

Essunga, Falköping, Grästorp, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Vara. Stöd i domstol: Skaraborgs tingsrätt. 0500-48 75 43
info@ostraskaraborg.boj.se
ostraskaraborg.boj.se

ÖREBRO LÄN

Örebro län

Askersund, Degerfors, Hallsberg, Hällefors, Karlskoga, Kumla, Laxå, Lekeberg, Lindsberg, Ljusnarsberg, Nora, Örebro. Stöd i domstol: Örebro tingsrätt 010-489 10 30
info@orebrolan.boj.se
orebrolan.boj.se

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Östergötland

Finspång, Kinda, Linköping, Norrköping, Söderköping, Valdemarsvik, Ydre, Åtvidaberg. 011-61 000
info@ostergotland.boj.se
ostergotland.boj.se

Västra Östergötland

Boxholm, Motala, Vadstena, Ödeshög. 0141-23 44 94
info@v-ostergotland.boj.se
v-ostergotland.boj.se